

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENW/BSK-2020/205698

Bijlage(n)
6

Datum
Betreft Definitieve Luchtvaartnota

Geachte voorzitter,

Hierbij bied ik uw Kamer de definitieve door het kabinet vastgestelde Luchtvaartnota 2020-2050 aan. Het is van belang om te werken aan een nieuw verbindend toekomstperspectief voor de luchtvaart, juist ook om de luchtvaartsector duidelijke richtlijnen te kunnen bieden voor na de coronacrisis. Met de Luchtvaartnota 2020-2050 zet het kabinet een nieuwe koers uit naar een veilige en duurzame luchtvaartsector die Nederland goed verbindt met de rest van de wereld, met heldere regels en voorwaarden voor de ontwikkeling van de civiele luchtvaart.

Na het verschijnen van de Ontwerp-Luchtvaartnota en de plan-MER van de Luchtvaartnota op 15 mei jl. heeft iedereen de gelegenheid gehad om zienswijzen in te dienen. Daarnaast heeft uw Kamer er op 18 juni in het Nota-overleg met mij over gesproken en heeft uw Kamer diverse moties aangenomen. Ook heb ik een aantal onafhankelijke commissies gevraagd om te reflecteren op onderdelen van de Ontwerp-Luchtvaartnota en de plan-MER. Deze adviezen heb ik u eerder doen toekomen (Kamerstuk 31936, nr. 802). Tevens heb ik een uitvoerbaarheidstoets op hoofdlijnen laten uitvoeren door de ILT en de LVNL (Kamerstuk 31936, nr. 803). Verder heeft de commissie governance en participatie luchtvaart van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL), onder leiding van dhr. Cohen, een advies uitgebracht over governance en participatie (Kamerstuk 31936, nr. 811). Ook heb ik een scenariostudie laten uitvoeren naar de impact van COVID-19 op de luchtvaart, waarover uw Kamer eerder is geïnformeerd (Kamerstuk 31936, nr. 804).

Graag wil ik mijn dank uitspreken aan iedereen die een zienswijze heeft ingediend of een advies heeft uitgebracht. In de Nota van Antwoord geef ik een reactie op de zienswijzen en geef ik aan tot welke wijzigingen dit heeft geleid in de Luchtvaartnota. Daarnaast treft u een kabinetsreactie aan op de diverse adviezen en toetsen. In de bijlage aan het eind van deze brief wordt aangegeven hoe omgegaan is met de aangenomen moties uit het Nota-overleg.

Met de definitieve Luchtvaartnota reageert het kabinet ook officieel op het Ontwerpakkoord Duurzame Luchtvaart en kan deze als definitief worden

vastgesteld. Voorts kan gesproken worden van een 'Akkoord Duurzame Luchtvaart'.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Aangeboden stukken

Als bijlage bij deze brief treft u de volgende stukken aan:

- De definitieve Luchtvaartnota 2020-2050;
- Een uitvoeringsagenda, waarin ik aangeef welke stappen ik de komende jaren ga zetten;
- De Nota van Antwoord (NvA) op de ingediende zienswijzen op de Ontwerp-Luchtvaartnota en plan-MER van de Luchtvaartnota;
- De gebundelde kabinetsreactie op de adviezen en toetsen van de Commissie m.e.r., de commissie governance en participatie luchtvaart van het Overlegorgaan Fysieke Leefomgeving (OFL) en de commissie economie (met experts met op gebied van vervoer en economie), de ILT en de LVNL;
- De bijlage CW3.1. (Onderbouwing en Evaluatie van het voorstel);
- Rapport 'Luchtvaart in Nederland' van Motivaction: deze zomer heeft Motivaction, net als in 2018 en 2019, in mijn opdracht een onderzoek gedaan naar draagvlak voor luchtvaart onder de Nederlandse bevolking.

Hoogachtend,

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

drs. C. van Nieuwenhuizen Wijbenga

Bijlage 1: Verwerking Kamermoties m.b.t. Luchtvaartnota uit Nota-overleg 18 juni 2020

- Motie van de leden Paternotte en Stoffer (31936, nr. 756) over het CO₂-emissieplafond wordt meegenomen bij de uitwerking van het CO₂-emissieplafond, waarover u conform de motie van de leden Paternotte en Amhaouch (31936, nr. 754) voorafgaand aan het Algemeen overleg Luchtvaart van 16 december a.s. nader over geïnformeerd wordt.
- Motie van het lid Kröger (31936, nr. 759) over onderzoeken voor hoeveel vluchten er nationale vraag is wordt meegenomen bij het uitwerken van het beleidskader netwerkkwaliteit.
- De motie van het lid Dijkstra (31936, nr. 760) over het borgen van het strategisch belang van vrachtluchten wordt meegenomen bij het uitwerken van het beleidskader netwerkkwaliteit.
- Motie van de leden Dijkstra en Graus (31936, nr. 761) over het koesteren en verstevigen van de economische rol van Schiphol als mainport voor Nederland wordt meegenomen als leidraad bij het uitwerken van het beleidskader netwerkkwaliteit.
- N.a.v. de motie van de leden Amhaouch en Paternotte (31936, nr. 762) over mogelijke belemmerende factoren richting een EU-bijmengverplichting kan ik u medelen dat de Europese Commissie momenteel onderzoek doet in het kader van het ReFuelEU Aviation Initiative. De Impact Assessment en het juridische voorstel kunnen we waarschijnlijk in het eerste kwartaal van 2021 verwachten. Verder is op 16 oktober 2020 het duurzaamheidskader biograndstoffen verschenen. Hierin wordt uiteengezet hoe de toekomstige inzet van biograndstoffen er volgens het kabinet uit zal zien.
- Naar aanleiding van de motie van de leden Amhaouch en Bruins (31936, nr. 763) over een innovatiestrategie om vliegen schoner, stiller en zuiniger te maken is in de definitieve Luchtvaartnota toegevoegd dat het Rijk de innovatiestrategie om vliegen schoner, stiller en zuiniger te maken samen met de partijen aan de Duurzame Luchtvaarttafel (overheid, sectorpartijen, maakindustrie en kennisinstellingen) gaat opstellen.
- In lijn met de motie van de leden Bruins en Paternotte (31936, nr. 770) is het reductiepad voor nachtluchten op Schiphol in de Luchtvaartnota geconcretiseerd. Hierover bent u ook geïnformeerd in de brief over de steunmaatregelen van KLM (Kamerstuk 29232, nr. 41). In mijn brief over nachtluchten (Kamerstuk 29665, nr. 392) wordt ingegaan op de economische gevolgen en lessen uit het buitenland.
- In lijn met de motie van het lid Van Raan (31936, nr. 780) is in de definitieve Luchtvaartnota in het hoofdstuk Veilige Luchtvaart de paragraaf 2.3.4 over vogels en vliegtuigen opgenomen.
- De motie van de leden Amhaouch en Bruins (31936, nr. 668) over het onderzoeken van rustmomenten in de vroege ochtend en in het weekend wordt

meegenomen bij de verdere doorontwikkeling van Schiphol en de daarbij horende systematiek. Ook wordt dit onderwerp meegenomen bij de programmatische aanpak meten vliegtuiggeluid. De eerste resultaten van dit onderzoek worden in de tweede helft van 2021 verwacht. Als onderdeel van het uitvoeringsplan hinderreductie spannen Schiphol en LVNL zich in om door middel van wijzigingen in de procedures en routes momenten met minder vliegverkeer en meer rust te creëren. Dit plan wordt eind 2020 aan het ministerie ter beoordeling voorgelegd.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**